

Mottagare
Regionstyrelsen

Region Gotlands yttrande gällande Nordkalk tillståndsansökan Klinthagentäkten Lärbro Stora Vikers 1:94

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen beslutar överlämna upprättat yttrande till mark- och miljödomstolen.

Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Nordkalk AB har hos mark- och miljödomstolen ansökt om tillstånd till befintlig och utökad verksamhet inom fastigheten Lärbro Stora Vikers 1:94. Region Gotland har getts anstånd till 13 december 2023 för att inkomma med synpunkter i ärendet till domstolen.

Bolaget yrkar på att domstolen medger tillstånd till bland annat att

- bedriva fortsatt och utökad täkt av kalksten inom markerade bryt- och verksamhetsområden inom fastigheten Lärbro Stora Vikers 1:94 i Gotlands kommun, se bilaga F, med en maximal årlig volym om 3,6 miljoner ton och en maximal volym om 69,2 miljoner ton,
- utföra samtliga arbetsmoment som erfordras för en fortsatt och utökad drift av verksamheten, bl.a. borring, sprängningsarbeten, schaktning, uppläggning, lastning, krossning och transporter av kalksten samt åtgärder för efterbehandling av täkten,
- bortleda inläckande yt- och grundvatten inom Klinthagentäkten samt utföra och bibehålla erforderliga anläggningar för detta ändamål,
- avleda maximalt 300 000 m³ täktvatten per år från Pall-2 sjön till Region Gotlands VA-system samt utföra och bibehålla erforderliga anläggningar för detta ändamål.

Nordkalk har under november 2022 – januari 2023 genomfört ett avgränsningsråd som ett första steg i den tillståndsprocess som bolaget nu fortsätter. I det remissyttrande som regionstyrelsen då antog och som lämnades till Nordkalk, tog Region Gotland upp ett antal frågeställningar där ytterligare utredning eller klagörande behövdes. Det handlade bland annat om

stentransporter mellan bolagets täkt och Heidelbergs anläggning i Slite, trafiksäkerhetsmässiga spörsmål, bullerutredning och damning från nuvarande och planerad verksamhet, samt vikten av en djuplodande hydrogeologisk undersökning rörande grundvatten.

Regionstyrelseförvaltningen har i samverkan med berörda funktioner inom teknikförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen gått igenom föreliggande tillståndsansökan med aktuellt underlagsmaterial som domstolen bistått med. Region Gotlands juridiska ombud har utifrån detta arbetat fram ett formellt yttrande som föreslås inges till domstolen. Det föreslås att yttrandet hanteras och förankras på följande sätt i berörda nämnder:

Tekniska nämndens arbetsutskott behandlar ärendet 29 november, med förslaget att ställa sig bakom yttrandet på delegation av tekniska nämnden. Miljö- och byggnämnden har inte för avsikt att hantera ärendet, hanteras enbart inom tjänsteorganisationen.

Regionstyrelsen behandlar ärendet 13 december, med förslaget att godkänna upprättat yttrande för ingivande till domstolen (anstånd har medgetts till 13 december).

Förslaget till yttrande omfattar följande:

1. **Avgränsning av ansökan.**

Region Gotland ställde i samrådsyttrande från januari 2023 frågor rörande stentransporter mellan Nordkalk och Heidelbergs fabrik i Slite och ville att bolaget skulle redogöra för varför man inte ansåg att denna verksamhet skulle ingå i denna prövning. Nordkalk har i tillståndsansökan lämnat en utförlig redogörelse kring detta och regionstyrelseförvaltningen bedömer att den är tillfyllest och kan accepteras.

2. **Villkor**

Region Gotland tillstyrker att begärt tillstånd meddelas under förutsättning att villkorsjustering sker på sätt som anges under nedan punkter a-c.

a. **Vattenförsörjning**

Inom det aktuella influensområdet har regionen inga vattentäkter och det föreligger ingen risk för påverkan på den kommunala vattenförsörjningen. Men med hänvisning till domstolens bedömning vid prövningen av Heidelberg Materials (f.d. Cements) verksamhet 2022, finns det argument för att domstolen ska besluta om ett villkor till skydd för de privata brunnarna enligt följande förslag:

”Om det under tillståndstiden uppstår akut vattenbrist i enskild bergborrad brunn inom det redovisade påverkansområdet, för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurbållning eller

näringsverksambet – med undantag av vatten för bevattningsändamål – ska Cementa AB efter begäran ordna provisoriskt tillhandahållande av vatten för det aktuella ändamålet till dess permanent vattenförsörjning kan ordnas. Skyldigheten gäller inte om det uppenbart saknas samband mellan den tillståndsgivna vattenverksambeten och vattenbristen.”)

Yttrandet betonar också att Region Gotland är alltjämt intresserat av möjligheten att för dricksvattenändamål nyttja avlett vatten från Pall 2-sjön och ansluter sig även till sökandens bedömning i ansökan att avledande av täktvatten till Region Gotland skulle vara viktigt för resurshushållningen med vattnet. Region Gotland tydliggör att man står till förfogande för avtalsdiskussioner med sökanden under hand avseende förutsättningar och villkor för vattnet från Pall 2-sjön.

b. Buller

Bolaget anger att man genom att vidta vissa åtgärder kan klara dagens begränsningsvärden för buller vid bostäder. Region Gotland vill understryka vikten av att detta följs upp genom kontroller.

c. Vibrationer och luftstötsvågor

Region Gotland ser ett behov av att mark- och miljödomstolen stramar upp villkoren rörande vibrationer så att det svarar mot den nivå som domstolen bestämde i Heidelberg Minerals (tidigare Cementa) tillståndsdom 2022 enligt nedan:

Kontroll av markvibrationer ska vid varje sprängtillfälle ske genom mätning vid minst ett närliggande bostadshus. Mätningen ska följa svensk standard. Villkoret är uppfyllt om värdet innehålls vid 90 % av sprängtillfällena under ett kalenderår och aldrig överstiger 6 mm/s.

Villkor 6: Luftstötvågor till följd av sprängning får vid bostadshus inte överstiga 100 Pa mätt som frifältsvärde.

Kontroll av luftstötvåg ska ske vid minst ett närliggande bostadshus vid varje sprängtillfälle. Kontrollen ska utföras som reflektionsmätning och redovisas med motsvarande nivå för frifältsmätning. Villkoret är uppfyllt om värdet innehålls vid 90 % av mättillfällena under ett kalenderår och aldrig överstiger 250 Pa mätt som frifältsvärde.”

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen anser att förslaget till yttrande tar upp och belyser de ståndpunkter som Region Gotland bör föra fram till mark- och

miljödomstolen inför domstolens behandling av Nordkalks ansökan och föreslår regionstyrelsen att godkänna yttrandet för att inges till domstolen.

När det gäller frågor rörande framtida samverkan kring vattenförsörjning överlämnar regionstyrelsen till tekniska nämnden att hantera nödvändiga processer och diskussioner kring hur detta på bästa sätt kan genomföras.

Beslutsunderlag

Klinthagen tillståndsansökan Nordkalk, 2023-06-19

Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen, 2023-11-16

Bil 1. Region Gotlands yttrande 2023-12-xx

Bil 2. Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse till TN 2023-11-13

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Tekniska nämnden, teknikförvaltningen, VA-avdelningen
Miljö- och byggnämnden, miljö- och hälsoskydd